

EXPUNERE DE MOTIVE

1. Descrierea situației actuale

În prezent, în cadrul sistemului public de pensii, procesul de soluționare și de stabilire a pensiilor comunitare și internaționale este caracterizat de lipsa unui termen clar și obligatoriu pentru autoritățile competente de a emite decizii într-un interval de timp rezonabil.

Legea națională, respectiv Legea nr.360/2023 privind sistemul public de pensii, prevede un termen pentru admiterea sau respingerea cererii de pensionare - de 45 de zile de la data înregistrării cererii, dar numai pentru pensiile naționale.

În ceea ce privește pensiile comunitare și internaționale, *legea nu stabilește decât un termen de 6 luni pentru solicitant*, în care acesta este obligat să prezinte documentele necesare stabilirii dreptului de pensie. Nu există un termen specific pentru casele de pensii de a răspunde cererilor sau de a emite deciziile de pensionare.

Această discrepanță între tratamentul acordat cererilor de pensii naționale și cele comunitare sau internaționale este nejustificată și creează inechități în sistemul de pensii.

În calitate sa de stat membru al Uniunii Europene, România trebuie să aplice și să țină cont de regulamentele europene în materia securității sociale. Începând cu data de 1 mai 2010, sunt în vigoare și se aplică *Regulamentul (CE) nr. 883/2004 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2004 privind coordonarea sistemelor de securitate socială* și Regulamentul său de implementare, respectiv *Regulamentul (CE) nr. 987/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 septembrie 2009 de stabilire a procedurii de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 883/2004 privind coordonarea sistemelor de securitate socială*.

Regulamentul (CE) nr. 883/2004 consacră un important **instrument de coordonare a sistemelor de securitate socială**, și anume faptul că *instituțiile trebuie să răspundă tuturor solicitărilor într-un termen rezonabil și să comunice persoanelor în cauză orice informație necesară pentru exercitarea drepturilor conferite de regulament*¹.

Deși Regulamentul european nu a prevăzut în mod expres un termen de soluționare a cererilor de pensii, el stabilește că instituțiile trebuie să răspundă tuturor solicitărilor într-un termen rezonabil. Având în vedere că securitatea socială nu intră în competența exclusivă a UE², statele membre sunt responsabile de definirea principiilor fundamentale ale propriilor sisteme de securitate socială. Astfel, *le revine statelor membre obligația de a reglementa în legislația națională sistemele de securitate socială, respectiv de a institui termene pentru stabilirea și plata prestațiilor de asigurări sociale*. În acest sens este și considerentul nr. (7) din Regulamentul (CE) nr. 987/2009:

¹ Art. 76 alin. (4) din Regulamentul (CE) nr. 883/2004.

² Art. 3, 4 și 6 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE).

„Persoanele care intră sub incidența prezentului regulament ar trebui să primească din partea instituției competente un răspuns în timp util la solicitările formulate de acestea. Răspunsul ar trebui furnizat cel târziu în termenele prevăzute de legislația privind asigurările sociale din statul membru în cauză, în cazul în care sunt prevăzute astfel de termene. Ar fi de dorit ca statele membre ale căror legislații privind asigurările sociale nu prevăd astfel de termene să ia în considerare posibilitatea de a adopta dispoziții în acest sens și de a le pune la dispoziția persoanelor în cauză dacă este necesar.”

Așadar, legislația fiecărui stat membru este cea care trebuie să determine condițiile de acordare a prestațiilor de securitate socială, cuantumul și durata acordării acestora, precum și termenele în vederea obținerii acestor prestații (a se vedea în acest sens Hotărârea din 29 septembrie 2022, Chief Appeals Officer și alții, C-3/21, punctul 39, Hotărârea din 18 noiembrie 2010, Xhymshiti, C-247/09, punctul 43).

La data de 31 decembrie 2023, **peste 2.616 de dosare de pensii comunitare/internaționale au înregistrat întârzieri de soluționare mai mari de 6 luni³. Este evidentă nevoia urgentă** de a stabili un termen clar pentru soluționarea acestora, având în vedere că, în practică, unele dosare pot rămâne nesoluționate ani de zile. Această întârziere aduce prejudicii semnificative cetățenilor, care se confruntă cu incertitudine și dificultăți financiare din cauza întârzierii procesului de pensionare. Prin urmare, introducerea unui termen clar în legislația națională este esențială pentru asigurarea respectării drepturilor și nevoilor cetățenilor, precum și a liberei circulații a lucrătorilor pe teritoriul UE.

De asemenea, introducerea în lege a unui termen clar și expres în care casele de pensii trebuie să admită sau să respingă o cerere de pensionare este esențială pentru asigurarea respectării principiului securității juridice. Astfel, instituțiile nu vor mai întârzia emiterea deciziilor și nu vor mai prelungi în mod excesiv procesul de evaluare a cererilor, afectând drepturile și interesele solicitanților.

2. Soluții legislative

Pe fondul acestui vid legislativ, propunem modificarea Legii nr. 360/2023 privind sistemul public de pensii, pentru a introduce un termen expres în care casele teritoriale de pensii au obligația de a soluționa cererile de pensii comunitare/internaționale.

Soluția legislativă propusă modifică alineatul (2) al articolului 93 din Legea nr. 360/2023, stabilind că admiterea sau respingerea cererii de pensionare comunitare/internaționale se face prin decizie emisă de casa teritorială de pensii competentă din România, în termen de 6 luni de la data înregistrării cererii. Totodată, am prevăzut faptul că acest termen poate fi prelungit în situația în care sunt necesare documente și/sau operațiuni suplimentare.

³ Răspunsul Ministerului Muncii și Solidarității Sociale, înregistrat la Senat cu nr.1855/09.04.2024: <https://senat.ro/PDFIntrebari/b%20r%2020%2002%20mihail%203068%20a.pdf>

Se impune introducerea unui termen rezonabil pentru soluționarea cererilor de pensii comunitare/internaționale. Considerăm rezonabil un termen de 6 luni, având în vedere complexitatea procesului de evaluare a dosarelor de pensionare, inclusiv verificarea documentelor și calcularea drepturilor. Acest interval de timp oferă suficientă flexibilitate autorităților pentru a procesa dosarele în mod corespunzător, fără a încuraja întârzierile nejustificate.

Având în vedere că legiuitorul a stabilit inițial un termen de 6 luni pentru respingerea cererii de pensionare în cazul în care solicitantul nu completează dosarul cu toate documentele necesare, considerăm că acest termen poate fi considerat rezonabil pentru soluționarea cererilor de pensii comunitare/internaționale, *mutatis mutandis*.

Această modificare vine în întâmpinarea nevoii de claritate și predictibilitate în ceea ce privește procesul de pensionare, asigurându-se că cetățenii care au lucrat și pe teritoriul altor state primesc deciziile într-un interval de timp rezonabil, conform reglementărilor naționale și a celor europene.

3. Schimbări preconizate

Această completare a prevederilor legale va asigura respectarea drepturilor cetățenilor și va contribui la eficientizarea procesului de pensionare, în conformitate cu normele europene și internaționale în domeniu.

Scopul prezentei inițiative legislative este de a îmbunătăți transparența, eficiența caselor teritoriale de pensii și respectarea drepturilor cetățenilor în cadrul procesului de pensionare, asigurându-se că aceștia primesc deciziile într-un interval de timp rezonabil, conform normelor legale și internaționale aplicabile.

Inițiatori,

Radu-Mihai MIHAIL, senator USR

Ambrozie-Irineu DARĂU, senator USR

Ștefan-Iulian LÖRINCZ, deputat USR

Oana-Silvia TOIU, deputat USR

